

Opgave 2

Meer lasten of minder lusten?

In een land heeft de economische crisis geleid tot een overheidstekort en hoge werkloosheid. De regering wil het overheidstekort geheel wegwerken. In de uitgangssituatie is het overheidstekort 10 miljard euro. De regering laat het prognosebureau van het land twee varianten doorrekenen om het tekort weg te werken.

Variant 1 houdt in dat de overheidsbestedingen met 10 miljard euro worden verlaagd. Bij variant 2 worden de heffingskortingen voor de inkomstenbelasting verlaagd met in totaal 10 miljard euro.

De oppositie in het land is tegen beide varianten, omdat de werkloosheid dan nog verder toeneemt. Bovendien wordt in beide varianten het tekort niet geheel weggewerkt.

Het prognosebureau rekt de beide varianten door met behulp van onderstaand macro-economisch model.

In de uitgangssituatie geldt:

(1) $C = 0,8(Y - B) + 10$	C = particuliere consumptie
(2) $I = 25$	I = particuliere investeringen
(3) $O = 185$	O = overheidsbestedingen
(4) $B = 0,4Y - 25$	B = overheidsinkomsten
(5) $E = 200$	E = export van goederen en diensten
(6) $M = 0,4Y - 20$	M = import van goederen en diensten
(7) $EV = C + I + O + E - M$	EV = effectieve vraag
(8) $W = EV$	W = nationaal product
(9) $Y = W$	Y = nationaal inkomen
(10) $Y^* = 550$	Y^* = productiecapaciteit
(11) $A_v = \frac{Y}{80}$	A_v = vraag naar arbeid in miljoenen
arbeidsjaren
(12) $A_a = 7$	A_a = arbeidsaanbod in miljoenen
arbeidsjaren

Alle grootheden in de vergelijkingen (1) tot en met (10) luiden in miljarden euro's.

In de uitgangssituatie is er inkomensevenwicht bij $Y = 500$ en bedraagt de multiplier van de autonome overheidsbestedingen $\frac{25}{23}$.

- 1p **5** Toon met een berekening aan dat het overheidstekort in de uitgangssituatie 10 miljard euro is.
- 2p **6** Leg aan de hand van het model zonder berekening uit dat door een verlaging van de overheidsbestedingen met 10 miljard euro het overheidstekort toch niet volledig wordt weggewerkt.

Eindexamen vwo economie bezem 2014-I

havovwo.nl

3p 7 Leg met behulp van het model zonder berekening uit dat de werkloosheid toeneemt als de overheidsbestedingen worden verlaagd. Geef in de uitleg de nummers van alle gebruikte vergelijkingen weer.

2p 8 Leg uit waarom de werkloosheid bij variant 1 meer kan stijgen dan bij variant 2.

Een oppositiepartij vindt dat de overheid de werkloosheid moet bestrijden door de overheidsbestedingen niet te verlagen maar juist te verhogen. De werkloosheid is deels structureel en deels conjunctureel.

Het prognosebureau rekent uit hoe binnen het model de conjuncturele werkloosheid met de helft kan worden verlaagd.

2p 9 Bereken met welk bedrag de overheidsbestedingen (vanuit de uitgangssituatie) moeten worden verhoogd om de conjuncturele werkloosheid te halveren.